

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Res Gestae Illvstrissimo-||rvm Martyrvm, Con-||fessorvm Atqve Sancta-||rvm Virginvm ...

Eorvm Praecipve, Qvae Per|| R. P. L. Surium sex Tomis compraehensae
sunt:|| et nunc restrictis verborum ambagibus ... ad ... D.|| Caesaris
Baronii Chronologiam|| digestae ac in quatuor Tomos distributae

Lippeloo, Zacharias

Coloniae, 1595

VD16 ZV 18288

S. Bonifacij Archiepiscopi Moguntini.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-43699](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-43699)

618° VITA S. BONIF. ARCHIEP. MOGUNT.
oculi è suis sedibus præ nimio dolore extruſi, pel-
libus tenuiſſimis per ora pendebant: denique mo-
mento temporis ambo animas expirarunt.

VITA S. BONIFACII ARCHIEP.

ſcopi Moguntini, Germanorum Apoſtoli & marty-
ris, poſt Villibaldum primum Eiſtetenſem Epſco-
pum. ex ea qua eſt apud Surium fide integra. Quo
tempore floruerit ex actis conſtat.

14 Maii.
quo die eſt
Vſuardus ha-
bet. Ado aut
Nonis Iunij.

Anglia ſan-
ctorum viro-
rum ferax.

Pater eſt re-
trahit à vita
monaſtica.

Cum gens Anglorum ſub fidei iugum, beatiſ-
ſimi Pontificis Gregorij ſtudio, miſſa fuiſſet,
& eius ſuffragatibus meritis, præ multis na-
tionibus ſanctorum virorum ferax, & fertilis impro-
mis eſſe cepiſſet, quorum doctrinis tanquam lu-
minibus quibuſdam hominum peccata ob-
luſtrarentur; inter illos etiam ſanctum Bonifacium,
ceu Luciferum quendam, cæteris ſyderibus illuſtri-
orem edidit. Is verò magna parentum cura educa-
tus, magnarum quoque virtutum, pro ætatis inco-
mento, factus eſt ſtudioſus. Et quidem cum adhuc
puellus eſſet, ſi quem fortaliſis ſue Clericū ſue ſe-
cum audiſſet diuini verbi notiçia adferentem, non
quan- tū ea permitteret ætas, ſecū expedere ſolebat.
quidam indè ad ſuos uſus & profectus accō-
dare poſſet. Cumq; eiſmodi meditatione diuina
na ad ſuperna & cæleſtia appetenda ſe erigeret, pa-
tri aperuit mentem ſuam, orans uti nē de eſſet pro-
poſito ſuo. Ut verò audiuit iſthac pater, primo que-
dem obſtupuit: deindè eum obiurgās nunc natus
nunc blādimentis, ad mūdi huius curas conatū
pertrahere: & ut animum tenerū facilius à ſerue-
tia deduceret, promiſit ſe eum, poſt obitū, omni
facultatū & prædiorum ſuorum hæredem ſcripſit.
At puer ſanctus iam virtute diuina plenus, qui-
bus eſt. Ear

eum pater enixius reuocabat ad ea, quę sunt mū-
 di huius, tātō proposito suo tenacius inhaesit, & ad
 sacrarum studia literarū ardentius aspirauit. Itaq;
 miro diuinę moderationis iudicio factū est, vt pa-
 ter, qui solus resistebat, repentino correptus mor-
 bo, a sua sententia discederet, puerumq; per ido-
 neos homines ad monasterium, quod prisco voca-
 bulo Adescanaster dicitur, mitteret, commendans
 abbatī. A quo sanē, pro monasticę vitę instituto,
 benignē susceptus fratribusq; cōmendatus, vniuer-
 sę religionis exercitia, quę illa ætas admitteret &
 probe inchoauit & in dies meliūs profecutus est.
 Vbi autē ē pueritia excessit, vsque ad eō in venerabi-
 lum Patrū instituta & sacrā lectionem incubuit,
 in momentis omnibus, sua in illo virtutes capeffe-
 rent incrementa. Cū verō in illo monasterio pro-
 pter doctorū hominum penuriā, inexhausto suo
 literas Scripturas cognoscendi desiderio non posset
 satiare satis, permisso Abbatis ad monasteriū q̄ ho-
 mī. Nutscelle dicitur, se contulit, & beatę memo-
 rię VVinberti Abbatis, qui tūc illi præerat, magiste-
 ro se subdidit. Ibi verō optata eruditione potitus,
 cōcepit haberi celebris, vt fama doctrinę eius
 tralim diffusa, alios etiā alliceret, vt se in eius tra-
 ditione disciplinā. Cū igitur insigni iam præditus
 sapientia, alios nihilominus humilitate & subiecti-
 uitate antecederet; & illū alij partim sapientię eius
 virtutibus, honore ceu patrem afficerēt, cunctiq; eum
 ad eę prædicatione efferrēt, & singulis Ecclesia-
 sticis ordinis gradibus dignū affirmarent; tandē etā
 in hęc anno plus minū trigesimo sacerdotio initi-
 atus est. Eam verō adeptus dignitatē, qualē se exhi-
 buerit

S. Bonifaci-
 us religioni
 se dat.

Discēdi cau-
 sa aliud pe-
 tit monaste-
 rium.

forte * Ne-
 uacella

Fit Sacer-
 dos.

buerit ex operum eius testimonijs certius ac melius quam vllis verborum indicijs colligi poterit.

Synodus
Angliae.

Legatione
fungitur.

Per id tempus regnante in Occidentali Anglia regione Saxonum rege nouus exiit tumultus, quibus compescendi causa regis iussu & procerum eius consilio Synodus indicta est: ad quam cunctis confluentibus & cōtrouersiam nup̄ ortam dirimendis definita essent, ad Bricetvaldi Cantuariensis Archiepiscopi notitiam perferrentur. Tum vero inter omnes Bonifacius tantae rei expediendae idoneus inuentus est. Itaque Bonifacius ea legatione sibi demandata, praecclare eo munere apud Archiepiscopum functus est: & regem & omnes Dei filios uos magno gaudio affecit. Ea autem re nomen eius tam apud eos qui in Clero numerantur, quam homines laicos, adeo celebre euasit, ut deinceps populus ipsissime rogatus sit, ut se in ipsorum Synodo praesentem exhiberet. Sed quia ab humano fastu abhorrebat plurimum, coepit tractare seridum, quod admodum relictis parceribus & cognatis omnibus, ad loca remotiora Christi causa emigrare posset. Quae in cogitatione cum diu & quidem accurate uenturatur, eam tandem supradicto Abbati aperuit: qui vehementer eum talia moliri admiratus, praemissus voluntati praecise reluctatus est: ad extremum tamen, Bonifacio constanter in proposito & proposito perseverante, assensus est: prorsus ut cum prudentia id agente, & sumptus ei ad iter necessarios & duos fratres cum primis fideles quatuor & corporalibus & spiritalibus adminiculis suppeditauerit. Ita ergo utriusque hominis solatijs instructus, prospero cursu iter ingressus est, peruenitque ad locum, qui antiquitus Angli-

tionum vocabulo dicitur *Lundenwic*: nec multo post abiit in Dorset, ubi aliquamdiu moratus, die nocte debitas Deo persoluit laudes.

Ea tempestate inter Carolum Francorum Principem & Ducem egregium, Frisonumque Regem Rathbodum, hostilis orta dissensio populos utriusque perturbabat, & maxima ecclesiarum pars, quae in Frisia ditioni Francorum subdita fuerant, Rathbodo persequente & Christi seruos profligante, vastata & destructa est: daemonumque cultus prophanis structis sanis miserandum in modum instauratus. Cuius rei indignitate permotus vir Dei ab illis locis recessit, peruenitque Traiectum, ubi Rathbodu Regem pijs monitis & precibus a tanta impietate auocare conatus est. Deinde peragratis eius terris cum frustra se illic verbi Dei sementem facere cognosceret, vacuis spiritali fertilitate aruis relictis ad natale solum se recepit. Interea monasterij pater vitae munere perfunctus fuerat, cuius obitu valde afflicti fratres sancti viri spiritalibus colloquijs recreari sunt, hortantis eos ut in monasticae disciplinae obseruantia permanerent, & aliqui sibi auctoritatem eligerent. Illi vero unanimiter eum praefecerunt, ut pastoris apud ipsos vice fungi ne recusaret. At ille altiora animo volutans, non quidem suorum preces vilo superbiae fastu contempsit: sed se patriae honoribus & facultatibus despectis, in Christi amore & aliorum salute peregrinatione meditari. Quod ut illi audierunt summa benevolentia eius proposito assensere. Ut autem manerere auctoritas loci eius antistitem Dani- dem adijt, ut eius benedictione & literis Romam transitus frui mereretur.

Ea igitur benedictione fretus mox valedicens fratri-

In Frisia Christi ecclesiae destruantur.

Abbatis functionem recusat.

Venit Romā
cum socijs.

Gregori^o II
comittit illi
Euāgelij mu-
nus per Ger-
maniam.

Venit ad
Thuringos.

Item in Fri-
siam.

Manet apud
Villibror-
dam.

fratribus itineri se dedit, collectisq; non paucis eorūdem spiritu feruentibus, terrarum & maris longa spatia & ignotas vias emensus est: ac tandem Romam delatus, Apostolicę Sedis Pręsulem Gregorium II allocutus est, eiq; tum causam aduentus sui, tum desiderium, quo diū flagraret, exposuit. Max-

Pontifex hilari vultu eum intuens, peramanter excepit, seduloq; deinceps cum illo sermones confabrens, per oēm Germaniam prædicandi ei munus mandauit. Igitur acceptis à venerabili Papa litteris profectus est indè ad Lōgobardorum regem Lau- prandum. A quo honorificè susceptus aliquam diem apud illū hospitio vsus est. Porro ab illo discedens ardua & prærupta Alpiū iuga transcendit, ignotosq; Baioariorum & Germanię fines perambulans in Thuringiam peruenit; accuratè explorans vbiq; instar apis prudētissimę, vbi postmodum necestrę sanctę fidei mellē colligere & comportare potest.

Cumq; dies aliquot in Thuringia hæreret, omnes interim illius prouincię principes, ad sacra fidem & religionem inuitauit: Sacerdotes quoque, quos varijs deditos flagitijs cõperit, sermonibus Euāgelicis ad institutionis Canonicę normę corripuit. Audita autem Rathbodi Frisonū regis morte, qui per id tempus magnam in Christianos persecucionem exercuerat, multo affectus gaudio, in Frisiam nauigauit, ibiq; verbi diuini semina spargens, per multos ab errore idololatrię retraxit.

Eodem tẽpore venerabilis Villibordus, Theictensis ecclesię Pręsul, buccinam cęlestis doctrinę in Frisia inflauit, cuius studijs S. Bonifacius mirifice gratulās & adhęrens, triennio apud illum laboram nauauit operam. Erat autem Villibordus obiecta prorsus ætate, suggerentibusq; discipulis suis

De illis

Del ferum, senectutis suæ solatium, ad suscipien-
dum Episcopi munus obnixè rogauit. At ille tanta
se functione indignum reputans respòdit, se euan-
gelizandi causa à B. Gregorio Papa in Germaniam
missum esse, & in eas nationes Barbaras delatum,
ponte se sua ditioni eius subiecisse. Itaque non li-
cere, post habito Pontificis mandato, aliud quoduis
negociù suscipere, sed in illas regiões, ad quas mis-
sus esset, sine mora properandù. His auditis V Vil-
lorudus illi benè precatus, abeùdi potestaté fecit.

At ille proficiscens, venit Amanaburgum; cumq;
gentem populum in Frisia Christo lucrifaceret,
& plurimos ardentioribus charitatis radijs illu-
traret, tum collectis nò paucis fratribus, monaste-
rium extruxit: atque indè in Hassiam siue Cattho-
nicam regionem, prædicandi causa profectus est. Ibi
multa hominù millia salutaribus vndis tin-
xit, ac prosperos Euangelij successus Romano Pon-
tifici nunciavit: simulq; de rebus varijs, quæ ad quo-
damnam populi recens cõuersi necessitatem perti-
nerant, eundem Pontificem consuluit. Literæ suère
regno cum gaudio acceptæ & respòsum ad propo-
sitas quæstiones conuenienter datù: & ipse vir san-
ctus Pontificis literis Romã euocatus. Mox igitur ad
omniū obedientiæ gradù contendens, fratrum agmi-
ni participatus, Italiã petijt, & humiliter se suaq; om-
nia Pontifici subiecit. Põtifex aut post multos vltro
sermones habitos, aperuit ei, q; decreuerit
illu Episcopu ordinare, vt ampliori Apostolicæ di-
gnitatis auctoritate suffultus, tato apud oēs eius cõ-
gratiosiores essent, quãto certius cõstaret, à Præ-
sule Apostolico ipsum, vt cõcionetur, esse destina-
tum. Tum vir Dei omnia sagaciter perpendēs, me-
moris illud Propheticu in ipsum cõpeteret, No-
luit

Recusat episcopatum.

Extruit monasterium.

Roma Pontificem inuifit.

Psal. 108.

Consecratur
à Pontifice
Episcopus.

Bonifacius
antè V Vin-
fridus dict.

luit benedictionem & elongabitur ab eo: tamq[ue] be-
nedictionis gratiam minimè recusauit. Vt autem
adfuit dies ordinationis eius, qui fuit pridie Ka-
lendas Decembris, id est, in sancti Andreæ Aposto-
li ferijs, Pontifex eum & consecrauit episcopum
& Bonifaciū deinceps dici voluit, cum antea Vin-
fridus diceretur: & vt obedientiam sibi suis suc-
cessoribus exhibendam, omnemq[ue] sacræ fidei tra-
ditionem obseruandam arctius eum astringeret,
iuramentum ab eo exegit & accepit.

Eo autem iuramēto præstito Pontifex vicissim
eum quibuscunq[ue] potuit modis prouehere & vo-
nerari studuit: datisque ad reges & viros principes
atque antistites literis, eum omnibus & singulis
endū commendauit. Quarum literarum aucto-
ritate fretus in Germaniam ad Carolū Martellum
profectus, exhibitisque Romani Pontificis literis,
se eius ditioni & patrocinio commisit, illoque re-
nuente ad Catthorum, quos Heflos vocant, quibus
iam antè prædicare cœperat, regionem abiit. Illi

Errores Hef-
forum.

autem præter spem atque opinionem, Christianam
religionem abiecta, in varios incidisse errores re-
perit. Alij enim lignis & fontibus sacrificabant: alij
præstigias & incantationes sectabantur: plerumq[ue]
alijs nefandis sacrilegijs erant addicti: pauci vero
in via veritatis quam semel didicerant, persistebant.
Quorum quidam consilio arborem quandam magnæ
vastitatis, quam prisca voce Iouis arborem muta-
pabant, in loco qui Geismere dicitur, seruis suis
ipsis assistentibus, excindere tentauit. Accursum
tamen magna ethnicorum multitudo, illum tamquam
hostem iutum necare volentium. Sed cum arbor
lūm cederetur, mox quasi diuinitus agitata, in
quor partes dirupta est. Quod cernentes ethnici illi
Domi-

Arborē in-
gentem di-
uinitus sub-
uertit.

Dominum laudantes, fidem coplexi sunt. Sanctus
Præful ex illa ingenti, vastæ arboris mole
in beatissimi Petri Apostoli honorem
struxit.

His ita gestis, in Thuringiam profectus est, vte
gentis principes hæretica prauitate corruptos
adducere adduceret. Quidam enim pseudochri-
sti, Dorthuunus, Bertherus, Eanberbertus &
medus apud eos hospitio recepti hæreseos illis
cores fuere. Cumque illi ipsi impuri scortato-
adulteri viro Dei certamé excitassent, ab il-
legie confutati, dignam suæ vesaniæ mercedé
ere, Manabat interim longè lateque fama præ-
tionis eius, & credentium numero magna fie-
cessiones, templa instaurabantur, monaste-
onstruebantur: in quibus id quod in Ordorff
morem S. Michaelis Archangeli conditum est
primas tenet. Omnes enim qui se Deo ibidé
rabant Apostolico more viuentes, iustis la-
ibus, quæ ad victum vestitûque necessaria sunt,
comparabant. Qua autem de causa illud Ar-
gelo potissimùm dedicatum fuerit, non erit
explicare. Cùm vir Dei in Thuringia prædi-
Euangelio incumberet, & nocte quadam a-
Orabam flumé fixis tentorijs permaneret, lux
diffusa totum illum locum mirabiliter il-
uit: atque in ipsa luce S. Michael Archange-
parens, cum in Domino confortauit. Mane
celesti delibutus consolatione Missarum
illic celebrauit: ac deindé prandium sibi
iussit. Dicente autem ministro deesse cibû,
rederetur, ille respondit: Itanè qui tot ho-
milia in deserto annis quadraginta pavit
mibi indigno seruulo suo non potest vnus
diei

Hæresis au-
ctores in
Thuringia

S. Michael
ei apparet.

Rr diei

Nota rem
miram.

diei alimoniam suppeditare? His dictis iuberi
poni mensam. Interea auis quaedam piscem ore
rens aduolauit, eumque ante mensam deposuit. Tum
verò sanctus Præsul gratias Deo agens, piscem illi
oculus per ministros præparatum sumpsit, & res
quias in flumen proieci iussit. Indè coepit carpen
iter, Thuringiamque peragrans, loci illius, ubi
visio ipsi fuit oblata, dominum inquisiuit: comper
toque cum Hugonis senioris esse, eum sibi donati
petijt: quem Hugo Primus apud Thuringos, dep
ditatem suam, venerando Præsuli tradidit: post
eum Alboltus, pluresque alij prædia loco illi
na donarunt: quibus adeptis sanctus Bonifacius
templum extruxit.

Gregorius
Tertius suc
cedit Gre
gorio Sex
cundo.

Postquam verò multa hominum millia tem
se, quam per suos cõterraneos, quos ad sociand
tam præclari facinoris euocauerat, ad Christi
gionem traduxisset, defuncto Gregorio Secundo
dis Apostolica Pontifice, tertioque Gregorio
dem Sedem obtinente, Romam legatos misit,
cum nouo Pontifice prioris amicitie foederat
uarent & pristinam beneuolentiã atque humani
tem eius erga ipsum expeterent. Pontifex, cum
legatis, omnia amicitie & beneuolentie officia
licitus est: maioraque quam experita fuerant: pre
tit. Quibus mirificè gauisus Bonifacius Deo
desgratesque; agens mox duas ecclesias cõstruat
teram quidè in Fritislar quã Apostolorum Petrus
Petro dedicauit: alterã verò Amanaburgi in
monasteria duabus adiuxit ecclesijs, nõ min
lic adunata Deo seruentium congregatione
hactenus laudis & cultus diuini officia per
His itã confectis S. Bonifacius Baiariorum

S. Bonifaci
us duas ec
clesias con
struit.

quibus per id tempus dominabatur Hughe-
 rici Dux, inuisit, prædicationisque munus apud
 eos studiosissime exercens, Ermvolfum hereticum
 illiorem, magno diuinæ æmulationis seruire in-
 stitit, ex Canonû præscripto damnauit, & ab Ec-
 clesiâ eiecit: ac deinde ad suæ diocesis homines re-
 uertens, omnia circuibat, instaurâs ea, quæ ecclesia-
 rum cura poscere videbatur. Eodem tempore multa
 locorû, Baioariorum & Britannorû stipatus ca-
 pitula Româ pfectus est, ut noui Põtificis cõspectu
 honororû reliquijs honorificè donatus est. Ea tẽ-
 pore eũ Carolus Dux inclytus, vitæ suæ cursum
 persequens, & filij eius Carolomãnus & Pipinus ei in
 regno successissent, cũ ad nutũ Carolomãni, qui
 maior natus, omnia paterni regni iura dispo-
 nit, S. Bonifacius eũ accessit, magisq; omnibus
 rebus Christianæ religionis cultũ, quæ pater eius
 propius inchoauerat & exercuerat, ip-
 se quoque, pro Dei amore & regni sui stabilimẽto,
 pro omni sibi subiectorum salute, eadẽ bene-
 uolentiã psequeretur. Quibus ille verbis haud ali-
 ter, diuino oraculo permotus, oēs suæ ditionis
 homines tũ clericos tũ laicos, q; à Christiana reli-
 gione deflexerant, ad viã iustitię reuocare studuit:
 q; monasteria multis beneficijs auxit: nihilq;
 curauit, ut instituta religiõis pietas, per Bonifaciũ
 pfectiõne duceretur. Cũ itaq; Carolomãno
 rege & pfectore, multi nõ solũ clerici quilibet,
 sed & prauitate infecti, sed etiã episcopi capita-
 rum inuicem maculis infames, extra Ecclesiæ comu-
 nicationem pellerentur: tũ etiã Gerulio Moguntinẽ Se-
 natoris, suę dignitatis munere defunctus est: q;
 propter acciderit operę precium est cõmemorare.

Ermvolfus hereticus.

Iterum Romam proficiscitur.

Adit Carolomannum.

Gerulio Moguntinus Episcopus.

RE 2 EA

Ea tempestate Saxonibus Thuringiam vallanti-
 bus, eius prouinciæ homines Carolomanni opem
 implorabant. Ille mox coacto exercitu (cui Gerol-
 dum Moguntinum Episcopum, Geruilionem patrem
 præfecit) firma periclitantibus subsidia misit. Ve-
 rò pugna commissa est, in ipso confictu, Gerol-
 dus cum alijs quibusdam primæ nobilitatis viris
 occubuit. Geruilio verò filius eius, qui tum adhuc
 laicus in aula degebat, in clerum asciscitur. Jene-
 dique doloris causa, quem ex patris morte conse-
 perat, eidem in Moguntino pòtificate subrogatur.
 Non diu pòst Carolomannus militem còtra Saxo-
 nes ducturus, Geruilionem secum fumpit. Exeun-
 tu autè utroque, vltra citraque ripam fluminis Ho-
 sfurgis còsistente, Geruilio quendam ex suis ad ho-
 stium castra trãsmisit, vt interfectorem patris
 inquireret: eumque benignè ad colloquium ma-
 taret. Abi se factus, inuetoque patrati facinore
 auctore Dominum suum certiorem facit, eum quo-
 cum sermonem miscere cupiat, adesse. Tum Ger-
 uilio, aduentu eius denúciato, ad necem patris
 vltiscendam obuiam processit, hominemque de-
 mulata humanitatis specie excipiens, post pauca
 admodum verba, vltro citroque; habita, educto
 pugione, quem ad illum vsum abdiderat, còstitit
 qui mox ex equo corruens, in ipso flumine occi-
 raui. Repentè autem comperta cæde sublatum
 more, & utrinque ad arma concursum & atrocitate
 prælium commissum est: in quo Carolomannus
 victis Saxonibus, præclaram victoriam obtinuit.
 Porrò Geruilio, quanquam eo facto nullam
 modò homicidij crimen, sed laudè potius susce-
 perisset, tamen quia humano se sanguine creata-
 uerat, functionibus sacris renúciare debuit. *Quo-
 quidem*

Geruilio in-
 terfectore
 patris sui
 occidit.

quidem fecit minime inuitus, sed libens episcopa-
le munere abdicauit: cui protinus à Caroloman-
& Pipino S. Bonifacius substitutus est: atque vt
dignitas foret eminentior, Moguntinam eccle-
siam, quæ tum alteri subiecta erat, in totius Ger-
maniz metropolim, summa Romani Põtificis vo-
luntate, prouexerunt.

Ea verò fretus auctoritate S. Bonifacius coepit
egregia cura pestifera Sathanæ zizania extirpare, di-
uinaque in cordibus hominum sementa iacere: &
discipulis suis solertissimos pastores præficere. Nam
inter multos iam antè ab ipso institutos antisti-
tes, in quibus fuere VVilliboldus Eistetes & Bur-
hardus Herbipolensis, etiam Gregorium Traie-
ctensi vrbis ordinauit episcopum & Lullum, sibi ad-
euenti, in Sede Moguntina substituit. Deniq;
sua cura, beneuolentia, humanitate suos, quos
Christo genuit, filios profecutus fuerit, nulla vis
rationis explicare potest. Hinc nõ immeritò Ger-
manorum omnium pater dici meruit, quos tantis
laboribus Christo genuit, exemplo confirmauit, ac
interim fortiter viriliterque, pro eorum salute
quædam, sanguinem fudit. Nec miram sanè quodd
sua suos charitate complecteretur, qui Deum in-
finito adeò amore colebat, vt in illius recordatio-
ne quasi amplexu assiduo conquiesceret.

Præclare hoc ad commissi sibi gregis salutem &
modum, atque ad splendorem dignitatemque
Germanie Ecclesie excogitauit, vt prouinciã in tres
archias partiretur: tresq; præcipuas in Germa-
nia episcopales cõstitueret. Vnam in VVirtz-
burg, alterã in Buriburg, tertiam verò, in loco qui
episcopatus dicitur, ordinauit: quas deindè Zacha-
ria Papa sua auctoritate cõfirmavit, anno Imperij

Rr 3 Constan-

S. Bonifaci-
us fit Archi-
episcopus
Mogunti-
nus.

Episcopi
Bonifacio
ordinati.

S. Bonifaci-
us Germa-
norum A-
postolus.

Episcopa-
tus tres à
S. Bonifa-
cio insti-
tuti.

em Fulde-
se monaste-
rium.

Sturmis pri-
mus Abbas
Fuldensis.

Caroloman-
nus fit mo-
nachus.

Constantini 24. Monasterium quoque, in valla So-
litudine construxit quod à Fulda fluuio Fulden-
appellatum est: atque in eo viros seuerioris disci-
plinæ amantes, sub Benedicti regula militantes,
constituit: cui Sturmis Abbas primò præfatus est,
qui ex eiuſdem S. Bonifacij consilio, tot tantisque
locum illum virtutibus adornauit, vt cum alijs per-
multi, splendore earum mirifice illustraretur, tum
ipse etiam Carolomannus, relictis omnibus mun-
di huius opibus & honoribus (rarum profectò vir-
tutis exemplum) ad Casinum montem, vbi tunc
arctissima monasticæ vitæ disciplina vigeabat, pro-
fectus sit: ibidemq; in sanctissimam monachorum
societatem sese receperit.

Per idem tempus, clericus quidam inculpatæ re-
Adalgerus nomine, S. Bonifacio adheſit, ei queſito-
lem in omnibus operam præstitit. Non diu post
idem morbo graui correptus, cum se in extremum
posicum sentiret, prædia omnia, quæ ex parentale
reditate, ad ipsum deuoluta erant, S. Martino con-
didit. Eo verò defuncto, fratres eius Asperto &
Trutmundus omnia, quæ testamento legauerat, con-
vendicauerunt: & iuramento affirmarunt eam
mam fratris voluntatem fuisse, vt exclusis
omnibus, soli ipsi, ex asse hæredes essent. Eius iurame-
to Episcopus cum interesset, dixit Asperto: *Ne
vrsus te occidat, & cõuersus ad Trutmundum: Ne
quam, inquit, ex te proles nascantur. Illi, cum iurame-
nto iuramento parta hæreditate exultarent, propo-
suerunt sanctissimi Antistitis spiritum ab eorum
uifecerunt: sed mox diuina eos vindicta suble-
te, didicerunt, magno suo malo, quam seuerior
tor eiusmodi scelerum Deus esset. Nam paulo post
Asperto ad mensam sedenti, cum nunciaturus esset*

solite magnitudinis vrsu in agris discurrere, et
ascenso equo, non expectatis socijs, cum vena-
lo cepit vrsu persequi. Sed ex equo delapsus,
membris omnibus contractis periit, ita vt serui ad
m properantes iam extinctu inuenirent. Id vbi
mundus audiuit, cernens sanctissimi viri vati-
cium in fratre completu, valde pertimuit; mox-
per nefas ablata pradia, ad altare sancti Marti-
restituit.

Interea vir Dei, cum sparsa inter Germania &
llia fines, diuini verbi semina, vberem satis fru-
tum producere cerneret, statuit ad Frisones redi-
re, vt quos, fallente diabolo, ad Ethnicismi errores
reptos didicerat, ad viam veritatis reduceret: vel
vite, vitam, qua a termino suo non longe aberat,
Christi causa, cum cruciatu & supplicijs, ibi-
m finiret. Antè verò quàm se tam periculoso iti-
nere committeret, proprijs ouibus Lullum, fidissi-
mum predicationum & laborum suorum comi-
tem, prefecit: lætusque, cum delectis ad illud iter
cepit, ad Frisonum regionem peruenit. Ibi tum,
quasi afflatus spiritu, circumquaque progre-
ditus, multa virorum ac mulierum millia, Christo
dedicatus est, multas ecclesias extruxit: & collapsa
que pietatis fundamenta ita crexit, vt profliga-
tioni impietate, mirabilis virtutum splendor,
regè lateque manaret. Inter alios autem laborum
suorum socios, Eobanum in primis fidelem habe-
bat, quem etiam, vt labantibus senectutis viribus
conueniret, Traiecti Episcopum instituit: reliquos
vero Vvintrugium, VValterum & Adalheru pre-
biteros, & totidem diaconos Stirebaldum, Har-
tum & Bosonem, preclaros martyri sui co-
municatum habuit.

Vltio diui-
na in per-
iures.

Redit in Fref-
siam s Bo-
nifacius.

Multos eoa
uccisit.

Eobanum
Traiecti E-
piscopum
ordinaa.

Rr 4 Cüm

**Bortna Gu-
uius.**

Cum enim per latas Frisonum terras discurrerent, & ad Bortnam fluuium peruenissent, S. Bonifacius solis comitibus stipatus, iussit ibi tentoria figi; vt ibidem, lustralibus nuper aquis expiatis, vnctionis gratia ad spiritalem pugnam confirmaret. Iamque instabat dies eidem confirmationi destinatus; cum ecce ingens neophytorum turba, ex filijs in lictores mutati, ad spiritalia castra, cum horrendo armorum strepitu, aduolarunt. Id cerentem famuli, sumptis armis, contra illam furentis populi multitudinem sanctos tueri nitentur. At Bonifacius, audito tumultuantis turbæ impetu, primo quidem, ad spiritalis præsidij asylum confugeret, & Sanctorum reliquijs, quas secum conferre solitus erat, è tentorio processit; famulosque ad resistendum paratos, mira orationis lenitate compescuit, dicens: Fratres charissimi si qua vobis cura diuini amoris, si qua apud vos meam adhibitionem residet memoria, hac hora iam deserta. Iam diu optatus adest dies, iam tempus illud uenit, quo de laboriosa seculi huius ærumma, æternæ beatitudinis gaudia inuitamur. Cur repertam gratiam, tantam gloriam à nobis expectatis? Nolite, obsecro, diuturna inuictarum militum prælia, in hoc temporis puncto amittere. Nolite improbis gentiliū blandimentis commoueri: sed hoc præsentissimum mortis discrimen, quod vobis impedit, pro illius amore, qui nostra causa perisus est, cōstanter & viriliter perferre, vt cum illis æternum gaudere possitis.

**S. Bonifacij
oratio ad fo-
cios, instan-
te martyrio**

**Trucidatur
cum socijs
vit sanctus.**

Necdum sanctus Antistes, huius salutiferæ hortationis verba absoluerat, cum ecce furor Paganorum turba, cum gladijs & omnis generis infesta armatura, in eos irruit, cruentisque

bus, barbara quadam feritate trucidat. Indè ad ten-
toria eorum properantes, in libros & sacrarum ca-
pulas reliquiarum inuolant, arbitantes se ma-
gnos, in eis, argenti & auri thesauros reperturos.
Mox ad naues digressi, parum quod ibi vini repererunt,
hilari inter se computatione absumpserunt,
postea tractarunt de diuidendo inter ipsos thesau-
ros; quem se inuenisse falso existimabant. Cumque
longa disceptatione, nihil inter se, pacificè conli-
tuere possent, repente inter eos immanis exitit di-
scordia, qua eo usq; processit, vt eodem furore, ea-
dem vesania, iisdemq; armis, quibus sanctos Marty-
res, suq; salutis ministros iugularant, mutuò se con-
ficerent. Ea caede peracta, qui ex ijs supererant, ite-
rum spe pecuniarum incitati, ad thecas illas pro-
perant; ijsq; contractis, pro auro & argento codi-
ces & diuinæ doctrinæ chartas inueniunt. Tum fa-
ure & amentia perciti codices illos per campi pla-
nitiem abiecerunt: frustratiq; sua spe carnifices, do-
mum tristes abierunt. Vbi autem vicini Christiani,
eam sanctorum necem perceperere, terras latronum
horum, armata manu, inuasertunt: & tanti scele-
ris conscientia pressos trucidarunt.

Non diu post Traiectensis ecclesie Clerici, cor-
pus viri sanctissimi Traiectum, multa cum venera-
tione, deportarunt & in monumentum, tanto Pon-
tifici dignum, intulerunt. Id postquam rescivit S.
Illus, conuocatis permultis, tam clericis quam
laicis, eis antistitis necem exposuit: hortatusq; est
omnes, vt sacrum eius corpus, à Traiectensibus re-
pererent. Illi sese promptissimos certatim obtule-
runt & partim nauibus, partim equis subuecti Tra-
iectum properarunt. At Traiectenses cognito illo-
rum aduentu, sese ad resistendum compararunt:

Rr 5 cumq;

Sepelitur
Traiecti.

cumque de sacro pignore, utrinque contentio oborta
 esset, campana ecclesie, nullo mouente, insouit.
 Quod audientes incolae, qui se ad pugnam para-
 rant, nutu diuino perterriti, sancti viri corpus per-
 tentibus reddendum censuerunt. Atque ita venen-
 biles legari, sacrum corpus honorifice & sine re-
 migantium labore, tricesimo ab obitu eius die, Na-
 guntiam attulerunt. Quo accepto pignore, Mo-
 guntinenses incredibili perfusi gaudio, exultarunt: ut-
 que ut eo in loco, ubi episcopum egerat, condere-
 tur, a Lullo postularunt. Et quidem vique
 omnium sententia preualebat, ut propemodum no-
 iam ipse Lullus consentire videretur. Sed cuius
 venerabili Diacono Otberto, Sancto Bonifacio
 per visum apparens, mandauit, ut corpus ad mo-
 nasterium suum, in quo viues adhuc sepulchrum de-
 legerat, sine vlla hesitatione, transferretur. Nichil
 autem huic visum fidem derogantibus, Sanctus
 Lullus voluit Otbertum ad sanctorum reliquias
 rare, se non nisi vera loqui: Quod cum ille in-
 clanter fecisset, omnes mox in eam iuere se con-
 am, sacrumque corpus hymnis & canticis & psal-
 modia, ad monasterium, profecuti sunt. Ad eum
 autem tumultum, multa, congrua fide, peruenit
 vtriusque hominis contingunt beneficia. Vnde
 episcopatu annos triginta sex menses sex & dies
 tidem. Passus vero est cum socijs, anno peregrina-
 tionis sue quadragesimo: incarnationis autem do-
 minice septingentesimo quinquagesimo quinto
 gnante eodem Domino, cui laus est & gloria
 ni seculorum aeternitate. Amen.

Corpus S.
 Bonifacii
 deportatur
 Moguntiam.

S. Bonifacii
 us fuldam
 transfertur.

VITA
 que
 gest
 gnom
 Latin
 P
 ad
 da
 eius fuis
 in sacris
 agere vel
 poruit. I
 por iuue
 pa cum i
 to eiecit.
 illicite i
 erum fili
 am, retin
 indagare n
 pacis lite
 Cum ai
 sclesia di
 Imp
 fici peret
 es, ex var
 ipse Pac
 ronibus
 nis naue,
 um, Theba
 enai penu
 pra preme
 ulericord
 aris: & no